

Agencija lokalne demokratije Mostar

LDA Mostar Izvještaj o aktivnostima 2008.

Sadržaj	.....	3
Uvod	.....	4
1. Projekti za koje je sredstva osigurala LDA Mostar	.....	7
1.1 Centar za usmjerenju obuku i pomoć pri odabiru karijere	.....	7
1.2 Adriatic Seaways (Jadranski pomorski putevi)	.....	8
1.3 Resursni Centar za Demokratizaciju Mostar (RCD)	.....	9
Radionica na temu: "Volonterizam i europski civilni servis"	.....	10
Trening na temu: „Značaj i tehnike procesa planiranja uz učešće građana“	.....	11
Radionica na temu: „Identitet i multikulturalnost / kanadski kontekst“	.....	11
Okrugli stol na temu: „Inkluzija – novi pristup invalidnosti“	.....	11
Okrugli stol na temu: „Prekogranična suradnja – primjeri dobre prakse“	.....	12
Radionica na temu: „Prava mladih u Bosni i Hercegovini“	.....	12
Svečano otvorenje Resursnog centra za demokratizaciju Mostar	.....	12
Okrugli stol na temu: "Položaj manjina u Gradu Mostaru – primjeri dobre prakse"	.....	13
Prvi sastanak Upravnog odbora	.....	13
Procjena potreba za treninzima zasnovana na istraživanju javnog mnijenja	.....	13
Trening: "Pristupni fondovi Europske Unije za BiH 2007.–2013." (Ministarstva HNK)	.....	14
Trening: "Pristupni fondovi Europske Unije za BiH 2007.– 2013." (Mediji)	.....	14
Trening: "Pristupni fondovi Europske Unije za BiH 2007.– 2013." (Gradska uprava)	.....	15
Trening: "Pristupni fondovi Europske Unije za BiH 2007.– 2013." (NVO-i Mostara)	.....	15
Snimanje dokumentarnog filma	.....	16
Bajka "Medo Europejac ili prodavnica igračaka"	.....	16
1.4 Projekti realizirani u partnerstvu sa talijanskom NVO IPSIA	.....	17
1.4.1 Teatar za mir - Drvo na centru svijeta	.....	17
1.4.2 Vrijeme za mir	.....	17
1.4.3 Tečaj talijanskog jezika	.....	18
1.5 Balkanska ekskurzija "Sunčani autobus"	.....	18
2. Projekti za koje je sredstva osigurala ALDA	.....	19
2.1 CBM II – Mjere izgradnje povjerenja, sa ciljem uspostava međuetničkog dijaloga u srednjim školama Mostara i regije - drugi dio	.....	19
2.2 Lokalni ekonomski razvoj na području Balkana	.....	20
2.3 Šema mikro kreditiranja	.....	21
2.4 Pearl.EU – Platforma za jačane veza jadranskih regija u Evropi	.....	22
2.5 "Mladi – Pravi smjer" projekti za promociju programa „Mladi u akciji“	.....	23
3. Ostale aktivnosti	.....	24

UVOD

Agencija lokalne demokratije Mostar osnovana je 2004. godine u sklopu Programa Agencija lokalne demokratije, Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope, sa ciljem jačanja domokratskih procesa i poštivanja ljudskih prava na Zapadnom Balkanu.

LDA Mostar radi na poticanju lokalne demokratije i poštivanja ljudskih prava na području Mostara, koristeći se metodom decentralizirane multilateralne saradnje.

Godina 2008. bila je izuzetno uspješna u smislu jačanja naše uloge u izgradnji novih kapaciteta za lokalne vlasti, obrazovni sistem i organizacije civilnog društva u Mostaru, kroz podršku demokratskoj tranziciji i jačanju lokalne zajednice, tako da ona bude znatno odgovornija prema potrebama neprivilegiranih socijalnih grupa.

Naš primarni cilj u 2008. bila je promocija serije lokalnih inicijativa fokusiranih na aktivno civilno društvo, transparentne i sposobne javne strukture i razmjenu dobrih praksi kroz nekoliko projekata razvoja saradnje, dobre uprave i održivog lokalnog razvoja.

Ono što je do sada urađeno pokazuje nam koliko je još potrebno uraditi po pitanjima demokratskih lokalnih vlasti, uprave, socijalnog uključivanja, mladih, obrazovanja, multikulturalnih politika i javnih servisa, ali u isto vrijeme pokazuje i pozitivno reagovanje lokalnih institucija i građana. Pristup "odozdo prema gore" daje mogućnost LDA Mostar da djeluje kao sakupljač lokalnih zahtjeva, usmjeravajući ih ka adekvatnim odgovorima i instrumentima, koji mogu poboljšati kvalitetu života na lokalnom nivou.

Naše aktivnosti posebno su bile usmjerene prema:

- povećanju nivoa saradnje između lokalnih institucija, građana i socijalnih čimbenika;
- podizanje svijesti građana o njihovim pravima;
- promoviranje međukulturalnih politika;
- stimuliranje aktivnog građanstva;
- izgradnja kapaciteta lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva; razmjena znanja i iskustava.

Pored toga, tokom cijele ove godine radili smo na jačanju saradnje sa našim partnerima i donatorima, koji su nas i ovaj put saslušali, vjerovali i pomogli nam u postizanju naših ciljeva. Iskreno se zahvaljujem njima i svim ljudima koji su nam dali podršku u našem svakodnevnom radu.

Jlenia Destito
Delegat LDA Mostar

“

tokom cijele ove godine radili smo na jačanju saradnje sa našim partnerima i donatorima, koji su nas i ovaj put saslušali, vjerovali i pomogli nam u postizanju naših ciljeva

”

Adresa: Adema Buća 13,
88000 Mostar
Bosna i Hercegovina

Tel/fax: +387(0)36 558 330
Tel: +387(0)36 558 331

E-mail: ldamostar@aldaintranet.org

Website: www.ldamostar.org

Partneri:

- Regija Puglia - Italija / partner lider,
- Grad Mostar - BiH / partner domaćin,
- Grad Monfalcone - Italija,
- Provincija Venecija - Italija,
- Grad Kragujevac - Srbija,
- Općina Vejle - Danska,
- Prijestolnički grad Kayseri - Turska,
- Općina Orkdal - Norveška,
- Općina Sund - Norveška,
- NVO IPSIA - Italija

Misija:

Podržati proces demokratizacije u Mostaru kroz osnaživanje dobre uprave i izgradnje kapaciteta lokalnih vlasti i civilnog društva, kao i kroz učešće građana u javnom životu.

Vizija:

LDA Mostar će biti resursni centar za institucije kantonalnih/ županijskih vlasti, gradske administracije i civilnog društva za usklađivanje i harmoniziranje standarda sa demokratskim standardima Europske Unije.

pristup "odozdo prema gore" daje mogućnost LDA Mostar da djeluje kao sakupljač lokalnih zahtjeva, usmjeravajući ih ka adekvatnim odgovorima i instrumentima, koji mogu poboljšati kvalitetu života na lokalnom nivou

Grad Mostar
Partner domaćin

Regija Puglia
Partner lider

Vizija i Misija

Ciljevi:

Aktivnosti i projekti LDA Mostar imaju za cilj:

- promociju konkretnih inicijativa poticanja demokratije na lokalnom nivou
- izgradnju mostova između građana i vlasti
- razvoj pluralnog civilnog društva i aktivnog učešća svih društvenih grupa
- poticanje procesa pomirenja i zaštite ljudskih prava
- poticanje održivog lokalnog razvoja
- jačanje znanja lokalne zajednice o procesima stabilizacije i pridruživanja

LDA Mostar je članica sljedećih asocijacija i vijeća:

- LDA Mostar pripada mreži Agencija lokalne demokratije, koje pod pokroviteljstvom Vijeća Evrope, djeluju na teritoriji bivše Jugoslavije, Gruzije i Albanije. Program Agencija lokalne demokratije osnovan je 1993. godine od strane Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope, sa ciljem davanja podrške demokratskim procesima i poštivanju ljudskih prava. Trenutno, mreža LDA, kojom koordinira Asocijacija agencija lokalne demokratije, sa uredima u Strasbourg (Francuska), Bruxellesu (Belgija) i Vicenzi (Italija) okuplja 200 partnera iz 21 evropske zemlje.
- Vijeće mladih – Vijeće omladinskih organizacija iz Mostara

1. Projekti za koje je sredstva osigurala LDA Mostar

1.1 Centar za usmjerenu obuku i pomoć pri odabiru karijere

Donator: Grad Mostar, Grad Vejle (Danska), Federalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (BiH)

Kratak pregled projekta:

LDA Mostar u saradnji sa Gradom Mostarom, općinom Vejle, Federalnim ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta (BiH), Ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK/Ž, Pedagoškim zavodom Mostar, Zavodom za školstvo Mostar, te osnovnim školama Mostara, inicirala je projekt pod nazivom "Uspostava centra za usmjerenu obuku i pomoć pri odabiru karijere u Mostaru".

Glavni cilj projekta je inicirati uspostavu i razvoj održivog centraliziranog obrazovnog sistema za pomoć pri odabiru karijere, obogaćivanje i jačanje kapaciteta mlađih, te doprinijeti smanjenju nezaposlenosti mlađih putem izgradnje kapaciteta, razmijene iskustava i saradnje.

Ciljevi:

- Izgraditi kapacitete nastavnog osoblja kako bi mogli da rade kao savjetnici pri odabiru karijere
- Pokrenuti kampanju promocije koncepta "Centra za usmjerenu obuku i pomoć pri odabiru karijere" za ciljane grupe
- Dati učenicima odgovarajuće usmjerenje potrebno za odabir podobnih srednjih škola i mogućnosti za zaposlenje
- Kreirati široku mrežu koordinacije i saradnje između javnih institucija, Centra, poduzeća i društvenih organizacija

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- Nakon treninga organiziranog za lokalne nastavnike i pedagoge u novembru/studenom 2007. u Mostaru, LDA Mostar je u saradnji sa Općinom Vejle, te uz podršku Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta BiH, organizirala studijsku posjetu Centru za usmjerenu obuku u Vejleu. Učesnici su bili direktori/ravnatelji, pedagozi i psiholozi osnovnih škola Mostara, stručnjaci Pedagoškog zavoda, Zavoda za školstvo te Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK/Ž, zajedno sa predstavnicima LDA Mostar.
- Učesnicima je pružena prilika da prouče danski model Centra za usmjerenu obuku i pomoć pri odabiru karijere, kako bi ovaj model na najbolji mogući način prilagoditi lokalnim potrebama. Studijska posjeta je realizirana u periodu od 05. do 09. maja/ svibnja 2008.
- 11.09.2008. LDA Mostar je organizirala koordinacijski sastanak kako bi usaglasila dalje korake vezane za osiguranje finansijskih sredstava i planiranje budućih aktivnosti. Na sastanak su pozvani svi sudionici projekta: predstavnici Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK/Ž, Pedagoškog zavoda, Zavoda za školstvo, Grada Mostara, Udruženja pedagoga HNK/Ž, osnovnih škola, Udruženja privrednika, Biroa za zapošljavanja i Biznis servis centra.

glavni cilj projekta je inicirati uspostavu i razvoj održivog centraliziranog obrazovnog sistema za pomoć pri odabiru karijere

1.2 Adriatic Seaways

Donator: EU Adriatic New Neighbourhood Programme
INTERREG III a / CARDIS-PHARE

Partner lider: Općina Monfalcone (Italija)

Partneri u BiH: Općina Neum, LDA Mostar

Osnovni cilj:

Projekt turističkog razvoja pomoću uvezivanja pomorskih puteva ima za cilj promociju kreiranja modela integriranog turističkog razvoja i potporu očuvanju kulturološkog naslijeđa određene teritorije putem zajedničkih inicijativa i turističke promocije općina koje su uključene u projekt, počevši sa studijama i procjenom zajedničkog kulturološkog naslijeđa, koje predstavlja povjesnu ostavštinu pomorskih puteva koji su uvezivali teritorije. Projekt se sastoji iz niza sistematskih aktivnosti, počevši od elemenata inovacije i testiranja, a sve u svrhu promocije i pružanja potpore na polju turizma, uz pomoć različitih aktivnosti koje podrazumijevaju uvezivanje i vrjednovanje ponude, kao i putem elaboriranja modela lokalnog razvoja namijenjenog inovativnim inicijativama na preko jadranskom području, počevši od pomorskih puteva koji prolaze Jadranskim morem.

Dio projekta implementiran na teritoriji BiH fokusiran je na Općinu Neum. Pored osnovnog cilja, koji podrazumijeva podršku razvoju turizma u priobalju, projekt također ima za cilj:

- Unaprjeđenje kapaciteta infrastrukture grada Neuma izgradnjom šetnica uz obalu,
- Pripremu i izradu SWOT analize za regiju Hercegovine,
- Kreiranje integriranih turističkih paketa između regija u Italiji i Hercegovini,
- Organiziranje treninga u Mostaru za zainteresirane strane u turizmu sa područja HNK/Ž
- Organiziranje razmjene najboljih praksi između zainteresiranih strana u sektoru turizma iz Italije i sa područja grada Mostara.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- 22.01.2008. LDA Mostar, uz podršku Grada Mostara i Turističke zajednice HNK/Ž, organizirala je okrugli stol na temu "Mogućnosti i poteškoće za razvoj turizma u HNK/Ž", koji je obuhvatio zainteresirane strane u sektoru turizma sa područja cijele regije.
- 20.02.2008. LDA Mostar, uz podršku Općine Neum i talijanskih partnera projekta, organizirala je trening na temu "Turizam kao izvor i kao tržište". Predavač, g. Alberto Pogorelz, viši stručni saradnik pri talijanskom Ministarstvu vanjskih poslova, održao je predavanje za predstavnike Ministarstva turizma HNK/Ž, Turističke zajednice HNK/Ž, te Općine Mostar.
- 21.02.2008. LDA Mostar, uz podršku Općine Neum i talijanskih partnera projekta, organizirala je seminar "Razmjena dobrih praksi iz oblasti turizma između partnera sa područja Italije i BiH". Učesnici ovog događaja bili su zainteresirane strane u sektoru turizma: Ministarstvo turizma HNK/Ž, Turistička zajednica HNK/Ž, Općina Mostar, kao i predstavnici turističkih agencija, te vlasnici hotela i restorana sa ovog područja.

Projekt turističkog razvoja pomoću uvezivanja pomorskih puteva ima za cilj promociju kreiranja modela integriranog turističkog razvoja i potporu očuvanju kulturološkog naslijeđa određene teritorije

„

- 07.-08.05.2008. - Bari, Italija, održana je konferencija u cilju promocije integriranih turističkih paketa regija Hercegovine i Puglie. Predstavnici LDA Mostara, zajedno sa predstavnicima Turističke zajednice HNK/Ž učestvovali su u ovom događaju.
- 19.08.2008. Neum, Općina Neum organizirala je finalnu konferenciju sa ciljem sakupljanja projektnih rezultata, te pokretanja platforme za buduće zajedničke aktivnosti. Konferenciji su prisustvovali predstavnici Ministarstva okoliša i turizma Federacije BiH, Turističke zajednice HNK/Ž, Općine Ploče, LDA Mostar, te predstavnici međunarodnih organizacija partnera, poput talijanske regije San Benedeto del Tronto, organizacije INFORMEST, te predstavnici istarskih općina. Tokom konferencije iznesene su brojne korisne informacije vezane za Hercegovinu i njene mogućnosti, kao i potencijale kad je turizam u pitanju.

1.3 Resursni Centar za Demokratizaciju Mostar (RCD)

Donatori: Regija Puglia (Italija) i Fond otvoreno društvo Bosna i Hercegovina

Trajanje: septembar/rujan 2007. - mart/ožujak 2009.

LDA Mostar u saradnji sa Gradom Mostarom, inicirao je osnivanje Resursnog centra za podršku procesu demokratizacije u Gradu Mostaru (RCD).

Projekt finansiraju Regija Puglia u sklopu svog zakona o decentraliziranoj saradnji i Fond otvoreno društvo BiH.

Resursni centar za demokratizaciju Agencije za lokalnu demokratiju Mostar sadrži bazični i mobilni dio.

Aktivnosti bazičnog dijela RCD:

- **Otvoreno besplatno savjetovalište o ljudskim pravima**

Centar za besplatno savjetovanje o ljudskim pravima pod nazivom "Mala soba za demokratiju" smješten je u kancelariji LDA Mostar. Stručnjak za ljudska prava Agencije lokalne demokratije Mostar, na raspolaganju je građanima svakog četvrtka od 12:00 - 15:00.

Pokrenuta je medijska kampanja sa ciljem upoznavanja većeg broja građana Mostara sa radom savjetovališta. Mediji koji su bili uključeni u kampanju su: RTM, HTV, HTV Oscar C, Omladinski radio X, Radio Mostar, Radio Postaja Mostar, kao i niz web portala, koji su u više navrata objavljivali informacije o savjetovalištu. Štampani su plakati i letci koji su distribuirani po cijelom gradu, a u sklopu radio emisije koju realizira RCD u suradnji sa Omladinskim radiom X, na dnevnoj bazi se obavještavaju slušaoci o radu savjetovališta.

- **Uspostavljen INFO pult za mlade**

U sklopu projekta RCD u prostorijama LDA Mostar, kreiran je Info pult za mlade. U sklopu Info pulta mladi mogu koristiti pisane materijale i knjige koji su u vlasništvu LDA Mostar, kao i koristiti internet za svoja istraživanja predviđena nastavnim ili izvannastavnim aktivnostima.

promocija
konkretnih inicijativa
kako bi se učvrstila
demokratija na
lokalnom nivou
jedan je od osnovnih
ciljeva na kojem se
zasniva cjelokupna
aktivnost LDA
Mostar

Regija Puglia

glavni cilj RCD Mostara je da predstavi proces demokratizacije svim građanima da bi povećali njihovo znanje o pravima i obavezama unutar demokratskog društva

”

LDA Mostar u suradnji sa Omladinskim radiom X, realizirala je emisije na različite teme lokalnog karaktera

- RCD publikacije

Sa ciljem promocije koncepta znanja o zaštiti ljudskih prava i demokratskih principa, izrađene su sljedeće publikacije:

- Kratki vodič kroz ljudska prava za građane

- Demokratizacija: kratki vodič za građane

Ove publikacije su dostavljene građanima i gradskim službenicima, kako bi mogli steći praktične alate za širenje svoga znanja o pravima i obavezama u demokratskom društvu.

Aktivnosti mobilnog dijela RCD

- Radio emisije

Tokom cijele 2008. godine RCD, u suradnji sa Omladinskim radiom X, realizirao je emisije sa različitim sadržajima i gostima, a koje su imale za cilj povećati informiranost građana o samom radu Agencije lokalne demokratije Mostar (projekti, aktivnosti), povećati transparentnost gradskih institucija, te unaprijediti demokratske procese u Mostaru. Svaka od emisija je obrađivala drugu temu i imala različite goste. Neke od tema bile su: Rad učeničkih vijeća srednjih škola Mostara, Volonterizam, Inkluzija, Europski projekti koji se implementiraju u Mostaru, sa posebnim osvrtom na Projekt "Pearl.EU", Učešće građana u procesu donošenja odluka, Položaj manjina u gradu Mostaru, Općinski izbori 2008, kao i promocija rada nevladinih organizacija koji su partneri LDA Mostar. U sklopu svih radio emisija se pozivaju građani kojima su ugrožena ljudska prava da posjete besplatno savjetovalište o ljudskim pravima, koje je Agencija lokalne demokratije pokrenula u sklopu projekta Resursnog Centra za Demokratizaciju.

- TV program

2008. godine RCD je krenuo sa emitiranjem mjesечnih TV emisija, u saradnji sa dvije TV kuće: RTV Mostar i HTV Oskar C.

Cilj ovih TV emisija je sličan cilju koji imaju i radio emisije: socijalna inkluzija, zaštita ljudskih prava i proces demokratizacije.

TV emisija RCD-a emitira se u popularnom programskom terminu, istovremeno u programima dvaju partnerskih TV kuća.

- Treninzi, radionice i okrugli stolovi

1. Radionica na temu: "Volonterizam i europski civilni servis"

Dana 30. januara/siječnja u gradskoj Sali za sastanke održana je radionica na temu: "Volonterizam i europski civilni servis". Radionici je prisustvovalo 25 osoba: predstavnici vlasti Grada Mostara, predstavnici nevladinih organizacija (SCV Ipsia, Sluh, Sunce, Los Rosales, Žene BiH, NDC), dječjih vrtića, te Učeničkih vijeća srednjih škola iz Mostara.

Cilj radionice je informirati predstavnike Učeničkih vijeća, studentske organizacije, nevladine organizacije i predstavnike lokalnih vlasti o volonterizmu i Europskom volonterskom servisu (EVS), objasniti moguće načine uključivanja u volontiranje na lokalnom i internacionalnom nivou. Također, kroz iskustva internacionalnih volontera, pokušalo se ukazati na prednosti volonterizma.

2. Trening na temu: „Značaj i tehnike procesa planiranja uz učešće građana“

Trening na temu: "Značaj i tehnike procesa planiranja uz učešće građana" održan je u prostorijama Nansen Dijalog Centra dana 14. i 15. februara/veljače. Treningu su prisustvovali (15 osoba) predstavnici Vlade i Ministarstava HNK/Ž, Gradskog vijeća Mostara, Gradske uprave i nevladinih organizacija.

Cilj treninga na temu "Značaj i tehnike procesa planiranja uz učešće građana" je ukazati učesnicima na značaj procesa planiranja, kao i važnost učešća građana u procesu donošenja odluka.

Prvi dan treninga je bio baziran na akcionim i strateškim planovima, te načinima na koji se isti kreiraju.

Drugi dan se radilo na konkretnim modelima uključivanja građana kao što su: javna rasprava ili sastanak, sastanak u gradskoj vijećnici ili sastanak sa Gradskim vijećem, mišljenje građana/istraživanje stava, fokus grupe, „ad hoc“ i savjetodavni odbori/radne grupe, redovna tijela i komisije, primjena tehnologije (Internet), udruženja zajednice/odbora, mjesni ured, otvorena vrata (dostupnost), javno informiranje, edukativni programi i narodno izvještavanje, odnosi sa medijima.

3. Radionica na temu: „Identitet i multikulturalnost / kanadski kontekst“

U Plavom salonu Hotela Ero dana 18. februara/veljače 2008. godine, održana je radionica na temu: "Identitet i multikulturalnost / Kanadski kontekst".

Radionica je organizirana u saradnji sa programom „Partnership for Tomorrow 2“ kanadske Agencije za razvoj CIDA (Kanadska internacionalna agencija za razvoj) i kanadskim istraživačem koji je vodio seminar.

Radionica je upriličena za predstavnike studentskih organizacija (Sveučilište u Mostaru i Univerzitet Džemal Bijedić Mostar), Vijeća učenika srednjih škola iz Mostara (16 osoba).

Cilj radionice je ukazati na identitet i multikulturalnost / Kanadski kontekst, te povući paralelu između Bosne i Hercegovine i Kanade, te dva različita sistema višekulturalnog društva.

RCD Mostar će nastaviti sa organizacijom radionica na temu ljudskih prava, sa posebnim osvrtom na prava žena i prava djece sa specijalnim potrebama

4. Okrugli stol na temu:

„Inkluzija – novi pristup invalidnosti“

27. marta/ožujka 2008. je organiziran Okrugli stol: "Inkluzija – Novi pristup invalidnosti" u Bijelom salonu Hotela Ero u Mostaru. U radu okruglog stola učešće su uzeli predstavnici Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK/Ž, Pedagoškog instituta, Grada Mostara, OSCE-a, nevladinih organizacija kao i direktori vrtića i osnovnih škola.

Cilj ovog događaja je bio da se prvenstveno analiziraju problemi svih zainteresiranih strana, koje su aktivne u ovom polju, kao i da se razvije analiza potreba. Na osnovu prezentacija učesnika, zaključeno je da školama i vrtićima, odnosno osobama koje rade sa djecom, nedostaje dodatna edukacija.

Predloženo je da Resursni centar organizira nekoliko treninga, u suradnji sa mobilnim timom, za osoblje gore spomenutih institucija. Zapisnik sa ovog okruglog stola distribuiran je svim učesnicima i nakon toga proslijeđen Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK/Ž.

5. Okrugli stol na temu: „Prekogranična suradnja – primjeri dobre prakse“

Dana 03.04.2008. godine u prostorijama Centra za kulturu Mostar održan je okrugli stol na temu: "Prekogranična suradnja – primjeri dobre prakse". U radu okruglog stola su učestvovali predstavnici Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave (HNK/Ž), Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja (HNK/Ž), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (HNK/Ž), Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša (HNK/Ž), predstavnici provincije Brindisi, općine RAVENA, Trsta, Barija, Siska, Osijeka, Grada Mostara i Udruženja za poduzetništvo i posao LINK (30 osoba).

Predstavnica Ravene je prezentirala način na koji je kreiran ured za EU poslove u samoj općini, što je ocijenjeno kao vrlo korisno i primjenjivo na našim terenima, budući da mi još uvjek nemamo takvu vrstu odijela, kako u gradu tako i u kantonu/županiji.

Na samom okruglom stolu je govoreno o problemima sa kojima se susreću domaće vlasti prilikom implementacije projekata, kao i o načinima kako iste prevazići.

Kroz razmjenu iskustava i dobrih praksi, predstavnici domaćih vlasti su stekli nova iskustva o pojedinim pitanjima, a kroz prezentaciju predstavnice iz Ravene saznali detaljan način formiranja ureda koji se bavi EU poslovima.

6. Radionica na temu: „Prava mlađih u Bosni i Hercegovini“

24.04.2008. godine u prostorijama Nansen dijalog centra Mostar održana je radionica na temu: "Prava mlađih u BiH".

Na radionici se govorilo o:

- Ljudskim pravima u Bosni i Hercegovini, sa posebnim osvrtom na prava mlađih
- Mladima u obrazovnom sistemu u Bosni i Hercegovini
- Učešću mlađih u zajednici, sa posebnim osvrtom na grad Mostar.

Ciljana grupa ove radionice su bili predstavnici Učeničkih vijeća srednjih škola iz Mostara.

Predstavnici Učeničkih vijeća koji su prisustvovali radionici su stekli nova znanja o ljudskim pravima, mlađima u obrazovanju u Bosni i Hercegovini i učešću mlađih u zajednici.

7. Svečano otvorenje Resursnog centra za demokratizaciju

U prostorijama Centra za kulturu u Mostaru dana 19.05.2008. godine upriličeno je svečano otvorenje Resursnog centra za demokratizaciju (RCD). Samom otvorenju je prisustvovalo oko 70 uzvanika, predstavnika Regije Venecije, Ministarstava HNK/Ž, Grada Mostara, direktori vrtića, osnovnih i srednjih škola, NVO-a, kao i drugih partnera Agencije lokalne demokratije Mostar (LDA). Prisutnima su se obratili delegatkinja LDA Mostar gospođica Jlenia Destito, predsjenik Gradskog vijeća gospodin Murat Čorić, kancelarka za europske poslove regije Venecije gospođa Rita Zanutel i menadžer projekta RCD gospodin Igor Kajgana. Na svečanom otvorenju su prezentirani materijali (izvještaj o aktivnostima LDA Mostar za 2007. godinu, brošure o demokratizaciji i ljudskim pravima) koje je izradila LDA Mostar u proteklom periodu. Nakon istupa gore navedenih osoba, upriličena je koktel zabava za sve uzvanike. Otvorenje je bilo popraćeno od strane sljedećih medija: TVMO, HTV, FTV, Dnevni List, Fena, Bljesak.info i Studio 7.

8. Okrugli stol na temu: "Položaj manjina u Gradu Mostaru – primjeri dobre prakse"

20.05.2008. godine Agencija lokalne demokracije Mostar u sklopu Resursnog centra za demokratizaciju organizirala je mostarskom Centru za kulturu okrugli stol na temu "Položaj manjina u Gradu Mostaru - razmjena dobrih praksi". Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi HNK/Ž, Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i sporta, Grada Mostara, Centra za socijalni rad, OSCE, UNHCR, NDC, Centra "Los Rosales", udruženja Roma "Neretva" i Poljske udruge "Mieszko I". Na okruglom stolu je prezentirano istraživanje provedeno u regiji Venecija, a koje se tiče Romske populacije koja egzistira na tom terenu. Razgovaralo se o problemima i poteškoćama sa kojima se susreću predstavnici manjina Mostara. Svi prisutni su se složili da je istraživanje provedeno u Veneciji lako primjenjivo i na Mostar jer su problemi isti. Tiču se stvaranja baze podataka o romskoj populaciji, pomoći u izgradnji stanova, zdravstvenoj zaštiti i zapošljavanju.

9. Prvi sastanak Upravnog odbora

Dana 22. jula/srpnja 2008. godine u sali za sastanke Grada Mostara, održan je prvi sastanak Upravnog odbora Resursnog centra za demokratizaciju (RCD) Agencije lokalne demokratije (LDA) Mostar.

Sastanku su prisustvovali predstavnici regije Puglie (Ducret Reana i Fausto Savoia), predstavnici Grada Mostara (Sanela Kamerić i Jasna Velagić), kao i predstavnici LDA Mostar.

Nakon uvodne riječi delegatkinje LDA Mostar Jlenie Destito, detaljno su prezentirane aktivnosti RCD implementirane u posljednjih šest mjeseci.

Delegatkinja LDA Mostar je prezentirala finansijsko izvješće RCD za period od šest mjeseci.

Također je prezentiran dio istraživanja koje sprovodi LDA Mostar, a u cilju procjene potreba za treninzima, koje će biti realizirani u periodu septembar/rujan 2008. – mart/ožujak 2009.

Predstavnici Regije Puglie i Grada Mostara su ocijenili više nego pozitivnim aktivnosti koje su implementirane u proteklom periodu, kao i metodologija rada koju primjenjuje LDA Mostar.

10. Procjena potreba za treninzima zasnovana na istraživanju javnog mnijenja

Nacrt istraživanja javnog mnijenja

Nacrt istraživanja javnog mnijenja izradio je tim Resursnog centra za demokratizaciju (RCD) Agencije za lokalnu demokraciju (LDA) Mostar. Glavni cilj izrade nacrta istraživanja javnog mnijenja je analiza i određivanje najučinkovitijeg pravca u svrhu dobivanja potpunih i pouzdanih podataka kojima će se LDA Mostar koristiti tokom implementacije projekta RCD.

Definicija uzorka

Koristeći se individualnim upitnicima, intervjuji su održani izravno sa predstavnicima Gradske uprave i Gradskog vijeća Mostara, kao i sa predstavnicima Kantonalnih ministarstava i nevladinih organizacija. Ukupno je intervjuirano 90 predstavnika gore navedenih institucija.

“
Predstavnici Regije Puglie i Grada Mostara su ocijenili više nego pozitivnim aktivnosti koje su implementirane u proteklom periodu, kao i metodologija rada koju primjenjuje LDA Mostar

Implementacija istraživanja javnog mnijenja i elaboracija podataka

Anketiranje je poduzeto u mjesecu augustu/kolovozu 2008. godine. Od svih intervjuiranih osoba, 53% su bile žene, a 47% muškarci. Što se tiče spola, starosti i nacionalnosti intervjuiranih osoba, značajne devijacije u stavu su primijećene tokom analize podataka. Može se primjetiti da ljudi vjeruju da nevladine organizacije mogu doprinijeti poboljšanju životnih uvjeta u gradu Mostaru, mada još uvijek nisu pobliže upoznati s njihovim radom.

Rezultati ovog istraživanja javnog mnijenja pomažu LDA Mostar da preciznije sagleda i unaprijedi svoje planirane aktivnosti.

11. Trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu 2007. – 2013." (Ministarstva HNK)

U organizaciji Resursnog centra za demokratizaciju LDA Mostar 08. i 09. septembra/rujna 2008. godine održan je trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu 2007. – 2013." za uposlenike Vlade HNK/Ž i Ministarstava HNK/Ž.

Prvoga dana tema treninga bili su IPA fondovi, podrška tranziciji i institucionalnoj izgradnji, te prekogranična suradnja, dok su drugi dan sudionici mogli čuti više o razvoju projektnog prijedloga, životnom ciklusu projekta, te o načinu popunjavanja aplikacijske forme.

Treningu su prisustvovali predstavnici Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša HNK/Ž, Ministarstva privrede HNK/Ž, Ministarstva obrazovanja, nauke kulture i sporta, Federalnog ministarstva trgovine, Ministarstvo prometa i veza HNK/Ž, Ministarstva graditeljstva HNK/Ž, te predstavnici Vlade HNK/Ž. Cilj treninga je povećati znanje djelatnika u kantonalnim/županijskim ministarstvima o pred pristupnim fondovima EU, kako bi navedeni mogli adekvatno odgovoriti na izazove koji će se naći pred njima za vrijeme tranzicije naših institucija na Europskom putu.

Sudionici treninga, državni službenici, pokazali su veliki interes i aktivno su sudjelovali u raspravama nakon predavanja, prezentirajući vrlo kvalitetne ideje koje se mogu pretočiti u projekte koji će donijeti boljšak HNK/Ž.

12. Trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu 2007. – 2013." (Mediji)

12. septembra/rujna 2008. godine održan je trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu za period 2007. – 2013." u organizaciji Resursnog centra za demokratizaciju (LDA) Mostar za novinare i vlasnike medijskih kuća iz Mostara.

Treningu su prisustvovali predstavnici sljedećih medija: HTV Mostar, HRHB i radio Dobre vibracije. Cilj treninga je informirati medijske kuće o pred pristupnim fondovima EU za BiH, podrška tranziciji i institucionalnoj izgradnji, te prekogranična suradnja, kao i ukazati na fondove koji su namijenjeni medijskim kućama.

Na treningu je zaključeno da bi se trebalo više poraditi na informiranju samih građana na ovu temu, te pokrenuti neke informativno – edukativne sadržaje za građanstvo. Trening je popraćen od strane sljedećih medijskih kuća: HTV Mostar, Fena, HRHB, te web portal-a Bljesak.info.

cilj treninga je povećati znanje djelatnika u kantonalnim/županijskim ministarstvima o pred pristupnim fondovima EU, kako bi navedeni mogli adekvatno odgovoriti na izazove koji će se naći pred njima za vrijeme tranzicije naših institucija na Europskom putu

13. Trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu 2007. – 2013." (Gradska uprava Grada Mostara)

Dana 22. i 23. septembra/rujna 2008. godine u sali za sastanke Odjela za društvene djelatnosti Grada Mostara održan je trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu za period 2007. – 2013". Trening je upriličen za predstavnike Gradske uprave Grada Mostara. Prvoga dana tema treninga bili su IPA fondovi, podrška tranziciji i institucionalnoj izgradnji, te prekogranična suradnja, dok su drugi dan sudionici mogli čuti više o razvoju projektnog prijedloga, životnom ciklusu projekta, te o načinu popunjavanja aplikacijske forme.

Treningu su prisustvovali predstavnici sljedećih odjela i njihovih službi Grada Mostara: Odjel za organizaciju, pravne poslove i opću upravu, Odjel za finansije i nekretnine, Odjel za društvene djelatnosti, Odjel za urbanizam i građenje, Odjel za gospodarstvo, komunalne i inspekcijske poslove.

Cilj treninga bio je povećati znanje djelatnika u Kantonalnim ministarstvima o pred pristupnim fondovima EU, kako bi navedeni mogli adekvatno odgovoriti na izazove koji će se naći pred njima za vrijeme tranzicije naših institucija na Europskom putu.

Sudionici treninga, državni službenici, pokazali su veliki interes i aktivno su sudjelovali u raspravama nakon predavanja, prezentirajući vrlo kvalitetne ideje koje se mogu pretočiti u projekte koji će donijeti boljitu Grada Mostara i njegovih građana.

14. Trening na temu: "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu 2007. – 2013." (nevladine organizacije Mostara)

25. i 26. septembra/rujna 2008. godine, Resursni centar za demokratizaciju LDA Mostar organizirao je dvodnevni trening za predstavnike nevladinih organizacija iz Mostara, na temu "Pristupni fondovi Europske Unije za Bosnu i Hercegovinu za period 2007. – 2013."

Prvoga dana tema treninga bili su IPA fondovi, podrška tranziciji i institucionalnoj izgradnji, te prekogranična suradnja, dok su drugi dan sudionici mogli čuti više o razvoju projektnog prijedloga, životnom ciklusu projekta, te o načinu popunjavanja aplikacijske forme za EU projekte. Treningu su prisustvovali predstavnici sljedećih nevladinih organizacija iz Mostara: Udruženje pedagoga HNK/Ž, Udruga HIDRA Mostar, Novi Val, EKO udruženje OAZA, Udruženje "Sunce" i Udruženje Roma "Neretva".

Budući da je ovo bio zadnji u nizu treninga organiziranih na ovu temu, vidljivo je da predstavnici nevladinog sektora imaju veće znanje i kapacitete od predstavnika državnih službi.

15. Snimanje dokumentarnog filma

Resursni centar za demokratizaciju LDA Mostar u suradnji sa nezavisnom producentskom kućom "Studio 7" je krenuo sa snimanjem dokumentarnog filma na teme: Socijalna inkluzija, Položaj manjina u gradu Mostaru, Komunikacija Grada Mostara i građana i promotivni film o LDA Mostar.

Spomenute teme su povezane sa specifičnim aktivnostima koje LDA Mostar poduzima sa ciljem poboljšanja položaja marginaliziranih socijalnih grupa, kao i pružanja podrške procesu demokratizacije u gradu Mostaru.

RCD će emitirati četiri dokumentarna filma u saradnji sa dvije TV kuće (HTV Oskar C i RTV Mostar) do kraja 2008. godine.

16. Bajka "Medo Europejac ili prodavnica igračaka"

LDA Mostar je, u sklopu RCD projekta, pokrenula pilot aktivnost o višekulturalnom suživotu i demokratskim vrijednostima, koje su usmjereni djeci Mostara. Ova aktivnost se sastoji od dvomjesečne radionice koja ima za cilj da se djeca osvrnu na važnost međusobnog poštivanja i bratstva, uzimajući inspiraciju iz talijanske bajke "Medo Europejac ili prodavnica igračaka".

Bajku "Medo Europejac ili prodavnica igračaka" napisao je Gianfranco Draghi 50-ih godina prošlog vijeka sa ciljem prevencije rizika daljeg svjetskog konflikta nakon tragedije Drugog svjetskog rata. Još i danas ova priča se koristi u nekoliko talijanskih škola kako bi se obradile teme tolerancije i međukulturalnog dijaloga.

Pripremni dio LDA Mostar u 2008. godini sastojao se od dvije studijske posjete Ravenni (Italija) gdje je Gradska administracija promovirala mnoge projekte u lokalnom školskom sistemu koristeći bajku "Medo Europejac ili prodavnica igračaka" kao početnu tačku i alat za iniciranje pedagoških ruta koje uključuju talijansku i stranu djecu koja pohađaju iste škole.

Bajka je prevedena sa talijanskog na lokalni jezik i štampana za lokalne škole i vrtiće.

Radionice su realizirane u vrtiću "Kuća od kamena" i u IV Osnovnoj školi u Mostaru.

1.4 Projekti realizirani u partnerstvu sa talijanskim nevladinom organizacijom IPSIA, partnerom LDA Mostar

1.4.1 Teatar za mir - Drvo na centru svijeta

Donator: Općina S. Giuliano Milanese (Italija)

Trajanje: mart/ožujak - juni/lipanj 2008.

Partneri: IPSIA, LDA Mostar, OKC Abrasević, Pozorište Lutaka Mostar, VI Osnovna Škola, Osnovna Škola Ilije Jakovljevića

Kratak pregled projekta:

Cilj projekta je spojiti djecu koja pohađaju nastavu po različitom planu i programu u Mostaru, koristeći teatar i valorizaciju njihove lokalne kulture putem umjetničkih radionica.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- Radionice lutkarske animacije za djecu iz cijelog grada Mostara
- Kreiranje nove lutkarske predstave po klasičnoj bajci, koja promovira vrijednosti dijaloga
- Snimanje video zapisa i izrada DVD-a sa slikama i pozornicom za svu djecu učesnike

1.4.2 Vrijeme za mir

Donator: Općina Paderno Dugnano (Italija)

Trajanje: juni/lipanj – oktobar/listopad 2008

Partneri: IPSIA, LDA Mostar, Porodični Centar (Family Centre), Sunce, Srednja Elektrotehnička škola, VI Osnovna Škola, Coop. Soc Etabeta di Milano

Kratak pregled projekta:

Projekt ima za cilj promoviranje vrijednosti volonterizma među mladima, što je realizirano uključujući osam učenika srednjih škola Mostara u tim volontera, koji su animirali ljetni kamp za djecu, organiziran od strane NVO IPSIA u augustu/kolovozu 2008. u Mostaru.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- Trening za mlade volontere, te posjete Porodičnom centru, uredu LDA Mostar – Resursnom centru za demokratiju i Udruženju Sunce.
- Pomoć u nabavci opreme za tjelesni odgoj za VI Osnovnu školu, te za biblioteku za srednju Elektrotehničku školu.
- Organiziranje ljetnog kampa u augustu/kolovozu 2008. uz učeće obučenih mlađih početnika volontera
- Završno putovanje u Italiju u oktobru/listopadu 2008. sa ciljem razmjene iskustava o volonterizmu i asocijacijama na području Milana (Italija).

1.4.3 Tečaj talijanskog jezika

Period realizacije: februar/veljača – juni/lipanj 2008

LDA Mostar, u saradnji sa ARCS i IPSIA, organizirala je četiri tečaja talijanskog jezika (po 60 sati predavanja) za studente Mostara. Tečajeve su držala četiri volontera iz Italije, koji su u Mostaru boravili 10 mjeseci.

Univerzitet "Džemal Bijedić" i Sveučilište Mostar sarađivali su prezentirajući studentima dva tečaja talijanskog jezika (osnovni i napredni), koji su se održavali u IUC-Mostar, prostoru pod upravom Univerziteta iz Granade, koji je smješten na Bulevaru, a koriste ga oba mostarska Univerziteta.

Upis je bio otvoren svim studentima, a tečaj je bio besplatan.

1.5 Balkanska ekskurzija "Sunčani autobus"

Donator: Europska fondacija za mlade Vijeća Europe i Program Europske komisije "Mladi u akciji"

Glavni partner: Ekspres mreža mladih "Od isključivanja do integracije", koja okuplja 30 omladinskih i socijalnih organizacija iz 15 zemalja Europe.

Period realizacije: maj/svibanj 2008.

Kratak pregled projekta:

Ovaj projekt sastojao se od dvanaestodnevne ekskurzije kroz Hrvatsku, Srbiju i Bosnu i Hercegovinu sa ciljem razvoja socijalne i kulturne saradnje na Balkanu.

Putovanje pod nazivom "Sunčani autobus" realizirano je u maju/svibnju 2008. godine, uz učešće 25 međunarodnih i lokalnih mladih aktivista, nastavnika, trenera i socijalnih radnika.

Sunčani autobus je organizirao mobilne seminare, izložbe, debate, koncerte i predstave. Europska grupa takođe je pripremila sadržaje vezane za međukulturalni dijalog mostove među kulturama.

Sunčani autobus zaustavio se i u Mostaru, gdje je LDA Mostar, kao partner na projektu, organizirala dvodnevne aktivnosti za grupu, predstavljajući im svoj Resursni centar za demokratizaciju i druge aktivnosti sa mladima. LDA Mostar takođe je organizirala radionicu sa predstvincima Vijeća studenata sa mostarskih Univerziteta.

2. Projekti za koje je sredstva osigurala ALDA

2.1 CBM II – Mjere izgradnje povjerenja, sa ciljem uspostava međuetničkog dijaloga u srednjim školama Mostara i regije - drugi dio

Donator: Stalni predstavnik Luxemburga pri Vijeću Europe

Glavni cilj cijelog projekta CBM je jačanje međuetničkog i međureligijskog dijaloga među učenicima i profesorima različitih etničkih grupa, razmjena dobrih praksi u obrazovanju između profesora i stručnjaka HNK/Ž sa profesorima i stručnjacima gradova i regija partnera LDA Mostar, promovirajući vrijednosti poštivanja ljudskih prava, demokratije i poštivanja manjinskih grupa, te doprinoseći procesu ponovnog socijalnog ujedinjenja.

Specifični ciljevi projekta CBM II:

- Steći pregled nivoa i kvaliteta učenja o vrijednostima kao što su domokratija, ljudska prava, dijalog te poštivanje ljudskih prava u srednjim školama Mostara.
- Informirati sve srednje škole i relevantne institucije u Mostaru o projektu CBM
- Angažirati škole i relevantne institucije u proces planiranja projekta CBM
- Provesti istraživanje o učenju o vrijednostima kao što su domokratija, ljudska prava, dijalog i poštivanje ljudskih prava u srednjim školama Mostara, te to objaviti u formi izvještaja.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- Priprema finalnog priručnika sa rezultatima istraživanja o vrijednostima učenja kao što su domokratija, ljudska prava, dijalog i poštivanje ljudskih prava u srednjim školama Mostara.

ALDA koristi iskustva stečena od strane Lokalnih Agencija za demokratiju sa područja Balkana i tako podržava lokalnu demokraciju i učešće u drugim Evropskim zemljama

2.2 Lokalni ekonomski razvoj na području Balkana

Donator: Francusko ministarstvo vanjskih poslova

Prva faza projekta koja je implementirana 2004. godine imala je za cilj pristupanje različitim ekonomskim sektorima u regiji Hercegovine kako bi se analizirale prepreke i prilike za ekonomski razvoj kroz SWOT analizu, kao i prilike za zapošljavanje uz pomoć alata za praćenje određene organizacije i njenog okruženja. Ovo predstavlja početno planiranje i lociranje tržišta s ciljem fokusiranja na ključne stvari. SWOT je skraćenica za strengths (snage), weaknesses (slabosti), opportunities (mogućnosti) i threats (prijetnje).

Projekt je implementiran u suradnji sa talijanskom nevladinom organizacijom UCODEP.

Aktivnosti realizirane u 2007. - 2008. godini:

- Prva misija prepoznavanja, od strane Općine Udine, tačnije „Instituta za stočarstvo“ (ISZ iz Potenze i ANFOSC-a).
- Okrugli stolovi organizirani su u Livnu i Nevesinju namijenjeni lokalnim vlastima i proizvođačima sireva sa područja Hercegovine.
- Organizirane su posjete privatnim pogonima u kojima se proizvodi sir iz mijeha u Nevesinju
- Organizirana je posjeta stručnjaka iz sektora za sireve sa Univerziteta iz Udina (Italija)
- proizvođačima u Livnu i Nevesinju
- Drugi nivo treninga organiziran je u Općini Livno i Općini Nevesinje
- Posjeta privatnim pogonima i tvornici tradicionalnog livanjskog sira u Livnu
- Izrada promotivnog materijala:
  - Brošure koje imaju za cilj prezentaciju tradicionalnih vrsta sireva iz regije Hercegovina
  - Promotivni kalendari koji sadrže loga projekta, te svih partnera na projektu
  - Informativne table postavljene na novim, rekonstruiranim objektima proizvođača mlijeka i sira u regiji Hercegovina.
  - Otvaranje šest novih rekonstruiranih objekata za proizvodnju sira na teritoriji Nevesinja koje je upriličeno u oktobru/listopadu 2008. godine.
  - Učešće na treningu organiziranom od strane ALDA-e za predstavnike svih LDA koje su bile uključene u projekt lokalnog ekonomskog razvoja, kako bi se istakle, kako poteškoće, tako i izazovi sa kojima su se isti susreli tokom implementacije projekta, te dogovorile mogućnosti za nastavak projekata.

2.3 Šema mikro kreditiranja

Donator: Norveško ministarstvo vanjskih poslova

Partner: Banka Intesa San Paolo i Banka Vijeća Europe

Trajanje: od siječnja/januara 2007. do prosinca/decembra 2009. godine

Kratak pregled projekta:

Asocijacija agencija lokalne demokratije (ALDA) i mreža agencija lokalne demokratije (LDA) uspješno surađuju sa norveškim Ministarstvom vanjskih poslova još od 2004. godine sa ciljem jačanja kapaciteta i stvaranja boljih mogućnosti za mlade poduzetnike na području jugo-istočne Europe.

Kao rezultat ove suradnje kreirana je inovativna kreditna shema namijenjena mladim poduzetnicima koji uglavnom ne posjeduju druge mogućnosti kreditiranja. Projekt se realizira zahvaljujući potpori norveškog Ministarstva vanjskih poslova, putem specifičnih kreditnih linija ponuđenih u ovoj mikro kreditnoj shemi projekta od strane Vijeća Europe, u suradnji sa Bankom Intesom San Paolo.

Pripremna faza projekta podrazumijevala je jačanje kapaciteta Agencija lokalne demokratije kako bi se iste pripremile za ulogu logističkih centara mikro kreditnih aktivnosti projekta. Predstavnici Agencija lokalne demokratije, njih ukupno 22 prošli su treninge od 260 radnih sati kako bi stekli potrebna znanja iz te oblasti za rad na projektu u svojim područjima. Osnovna zadaća Agencija lokalne demokratije jeste selektiranje biznis planova, te pomoći mladim poduzetnicima pri izradi istih kako bi stekli mogućnost korištenja kredita. Program je fokusiran na pokretanje inovativnih poslovnih ideja mlađih sa ciljem iniciranja poduzetničkih aktivnosti na području jugo-istočne Europe.

Ciljevi

Promocija dugoročnog i održivog lokalnog ekonomskog razvoja na području jugo-istočne Europe potaknutog od strane mlađih poduzetnika.

Specifični ciljevi

- Pripremljene i dobro strukturirane Agencije lokalne demokratije sa ciljem pružanja potpore mikro kreditnoj shemi i asistiranja klijentima.
- Inovativni i održivi biznis planovi putem kojih bi se tražio kredit, te na osnovu istih pokrenulo 100 novih uspješnih poduzetničkih aktivnosti od strane mlađih.
- Povrat cijelokupnih izdanih kredita u srednjem roku.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini

Generalno, aktivnosti LDA Mostar u 2008. godini fokusirane su na očuvanje glavnog cilja projekta, kao i njegove socijalne misije kroz proces uključivanja podružnica Banke Intese San Paolo sa područja BiH.

Detaljnije:

- 25.01.2008. godine u Zagrebu, Hrvatska, organiziran je pripremni sastanak za predstavnike svih Agencija lokalne demokratije koji su uključeni u projekat kao i za predstavnike svih podružnica Banke Intese San Paolo na području jugo-istočne Europe, kojemu su prisustvovali predsjednik i direktor ALDA-e.
- 08.04.2008. godine u Prijedoru, BiH, organiziran je tehnički sastanak predstavnika svih Agencija lokalne demokratije, ALDA-e i Banke Intese San Paolo sa ciljem osmišljavanja promotivnih materijala koji će biti na raspolaganju budućim korisnicima.

2.4 Pearl.EU – Platforma za jačane veza jadranskih regija u Evropi

Finansijer: EU Adriatic New Neighbourhood Programme
INTERREG/CARDS-PHARE

Vodeći partner projekta: Općina Lecce, Italija

Partneri projekta:

Italija (Grad Bari, Provincija Bari, Provincija Brindisi, Grad Gorizia, Grad Lecce, Grad Ravenna, Grad Tavagnacco, Grad Udine, Grad Venezia, Grad Trieste, Grad Monfalcone, Regija Puglia), Bosna i Hercegovina, (Grad Prijedor, Grad Mostar, Grad Zavidovići, LDA Prijedor, LDA Mostar, LDA Zavidovići) i Hrvatska (Županija Baranja Osijek, Grad Sisak, Grad Vrteneglio, LDA Osijek, LDA Sisak, LDA Vrteneglio).

Kratak pregled projekta

Strateški ciljevi projekta Pearl.EU - "Platform Enhancing Adriatic Regions Links in Europe" su osnivanje stalnih radnih grupa među lokalnim vlastima Italije i Balkana i Agencija lokalne demokratije, sa ciljem realizacije konkretnih aktivnosti europske teritorijalne saradnje.

Na ovaj način, projekt, iako finansiran iz sredstava starog programskog perioda, doprinijeti će aktiviranju novog cilja Evropske komisije, "saradnja" reformskog prijedloga politika ekonomske i socijalne kohezije za 2007. – 2013. Projekt posebno ima za cilj rješavanje specifičnih pravnih, administrativnih, jezičkih i kulturnih barijera, doprinoseći razvoju zajedničkih standarda; stvaranje i razvoj prekograničnih mreža među lokalnim vlastima Italije i Balkana kao i Agencija lokalne demokratije. Pored toga, nastoji poboljšati protok informacija putem česte razmjene informacija među strukturama uključenim u pripremu i provedbu projekta, te podržati lokalnu demokratiju putem jačanja mreže Agencija lokalne demokratije.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- 21.01.–21.02.2008. Službenica Grada Mostara radila je u Birou za EU politike provincije Brindisi (Italija). Ovim stažom omogućena je razmjena dobrih praksi i prenošenje iskustava.
- 10.-11.03.2008. Ravenna Italija. Delegatkinja LDA Mostar učestvovala je u aktivnostima koje je, u sklopu projekta Pearl.EU, organizirao Grad Ravenna, a vezane su za promociju demokratskih vrijednosti putem bajke namijenjene djeci "Evropski medo ili prodavnica igračaka" čiji je pisac Gianfranco Draghi.
- 12.-14.03.2008. Venecija Italija. Delegatkinja LDA Mostar je učestvovala na treningu o EU planiranju, kojeg je u sklopu projekta Pearl.EU, organizirao Grad Venecija.
- 01.-03.04.2008. Mostar. LDA Mostar, zajedno sa Gradom Mostarom, organizirala je trodnevnu međunarodnu konferenciju "Međuetnički suživot i prekogranična saradnja" u sklopu projekta Perl.EU. Konferencija je organizirana u saradnji sa partnerima na projektu, lokalnim vlastima i organizacijama civilnog društva iz Mostara.

- 17.-18.04.2008. Verteneglio - Umag Hrvatska. Predstavnica LDA Mostar učestvovala je na Pearl.EU konferenciji "Urbanizam i kvaliteta okoliša: novi izazovi, iskustva iz prošlosti, primjeri iz sadašnjosti, mogućnosti za budućnost". Konferenciju je organizirala LDA Verteneglio.
- 10.-13.06.2008. Osijek Hrvatska. Predstavnica LDA Mostar učestvovala je na Pearl.EU konferenciji "Socijalna ekonomija i lokalni razvoj"
- 22.-23.05.2008. Ravenna Italija. Finalna konferencija Pearl.EU projekta. Predstavnice LDA Mostar učestvovali su na konferenciji zajedno sa predstavnicama Grada Mostara, savjetnicom gradonačelnika gospodrom Radmilom Komadinom i savjetnicom za međunarodnu saradnju gospodicom Sanelom Kamerić.
- 03.-05.12.2008. Učeće LDA Mostar na seminaru "Pred pristupni instrumenti (IPA) europskih fondova i planiranje 2007. - 2013.", u organizaciji LDA Prijedor u Prijedoru (BiH).

2.5 "Mladi – Pravi smjer" projekti za promociju programa „Mladi u akciji“

Finansirano od strane Programa Mladi u akciji (Youth in Action) Europske Komisije

Kratak pregled projekta

Program „Mladi u akciji“ bavi se promocijom i vidljivošću programa namijenjenih mladima sa područja jugoistočne Europe (što podrazumijeva Albaniju, BiH, Hrvatsku, Bivšu Jugoslavensku Republiku Makedoniju i Srbiju), te Kavkaz (Gruzija).

Dugoročni cilj projekta jeste omogućiti mladima da usvoje znanja, vještine i stručnost, fokusirajući se na treninge, kao i na razvijanje mreža i partnerstava.

Projekt predviđa širok spektar različitih aktivnosti koje uključuju mlade iz zemalja partnera projekta, što podrazumijeva obuku i aspekte informiranja, kroz implementiranje različitih aktivnosti kao što su: informacijski seminari, postavljanje specijaliziranih info-pultova, web stranice i novinske brošure, grupe mladih veleposlanika, obuku za vršnjačke edukatore (peer edukatore), praćenje poslovnih prilika, obuku iz EVS-a (Europski volonterski servis), različite razmjene na omladinskim sajmovima, te pokretanje četiri različite mreže zainteresiranih strana koje bi se bavile pitanjima mladih sa područja jugo-istočne Europe.

Aktivnosti realizirane u 2008. godini:

- 23.01.2008. Prezentacija programa Mladi u akciji u sklopu Resursnog centra za demokratizaciju LDA Mostar, iniciranog od strane Sveučilišta u Mostaru.
- 07.-11.04.2008. Prijedor BiH. Delegatkinja LDA Mostara prisustvovala je evaluacijskom komitetu projekta Mladi – pravi smjer.
- 29.-30.07.2008. Mostar. LDA Mostar je organizirala dvodnevnu radionicu za mlade, učesnike putujućeg sajma mladih od Hrvatske do Albanije. Učesnici međunarodnog sajma mladih, njih ukupno 26, iz različitih zemalja Europe bili su uključeni u različite aktivnosti tokom 10 dana seminara u svim zemljama koje su posjetili. LDA Mostar organizirala je radionicu kroz igru u suradnji sa lokalnim institucijama koje se bave problemima djece sa posebnim potrebama.

3. Ostale aktivnosti

- 21.-24.01.2008. Sund (Norveška). Delegatkinja LDA Mostar, zajedno sa predstavnicima Općine Konjic, posjetila je partnera LDA Mostar, grad Sund u Norveškoj. Cilj ove posjete bio je upoznati se sa norveškim obrazovnim sistemom i aktivnostima vezanim za poduzetništvo mladih.
- 06.03.2008. Mostar. LDA Mostar, zajedno sa gospodinom Albertom Pogorelz, višim savjetnikom talijanskog Ministarstva vanjskih poslova, organizirala je okrugli stol za predstavnike lokalnih vlasti koje se bave turizmom i obrazovanjem, turističke škole i Turističku zajednicu HNK/Ž. Glavni cilj je bio prikupiti informacije vezane za turistički sektor na području Mostara i HNK/Ž, u cilju pripreme projektnog prijedloga za uspostavu Regionalnog centra za obrazovanja u sektoru turizma.
- 07.-11.04.2008. Prijedor (BiH). Trening o finansijskom upravljanju za delegate svih LDA.
- Od aprila/travnja 2008. Učešće na koordinacijskim sastancima NVO-a i Grada Mostara, organiziranim sa ciljem izrade sporazuma koji treba da regulira odnose između Grada Mostara i NVO sektora. Izrada ovog sporazuma je preuslov za pristup Grada Mostara EU fondovima raspoloživim za NVO sektor.
- 15.05.2008. Beč, Austrija. Generalna godišnja skupština Asocijacije agencija lokalne demokratije (ALDA).
- 12.11.2008. Vejle (Danska). Sastanak partnera LDA Mostar.

vizija Agencije za lokalnu demokratiju ali isto tako i naša misija je aktivno podupiranje raznih lokalnih i regionalnih aktivnosti koje su u skladu sa ciljevima naše misije

”

